

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πρόταση της ΕΛΕΤΑΕΝ

**Νέα νομοθεσία για το μηχανισμό υποστήριξης των
νέων επενδύσεων Αιολικής Ενέργειας**

Η παρούσα πρόταση προετοιμάστηκε από ειδική ομάδα εργασίας της ΕΛΕΤΑΕΝ και εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο

2 Νοεμβρίου 2015

Περιεχόμενα

Περίληψη

- I. Το γενικό πλαίσιο
  - II. Ο προτεινόμενος σχεδιασμός για το νέο μηχανισμό στήριξης
  - III. Περί διαγωνισμών
  - IV. Καταληκτικές σκέψεις
1. Εισαγωγή – Βασικές αρχές
  2. Σχεδιασμός του συστήματος Feed-in Premium
    - 2.1. Εξαιρέσεις
    - 2.2. Τιμή Αναφοράς
      - 2.2.1. Προτεινόμενη τιμή σε ωριαία βάση
      - 2.2.2. Γιατί είναι λάθος η επιλογή μιας μέσης τιμής
    - 2.3. Τιμή Στόχος ή Εξάσκησης
    - 2.4. Δυνατότητες επιλογών για τα πρώτα έργα
  3. Μεταβατικές διατάξεις
  4. Τρόπος χρηματοδότησης του μηχανισμού στήριξης – Το κόστος του premium θα ενσωματωθεί στο κόστος των Προμηθευτών
  5. Διαγωνισμοί; Όχι, ευχαριστώ
    - 5.1. Γιατί όχι σε διαγωνισμούς
      - 5.1.1. Τα κριτήρια των ΕΕΑΓ
      - 5.1.2. Πρόσθετα επιχειρήματα
      - 5.1.3. Συμπέρασμα
    - 5.2. Τι θα γίνει όταν και αν πάψουν να πληρούνται τα κριτήρια
  6. Σύνοψη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

I. Το γενικό πλαίσιο

Η Ελλάδα έχει υστερήσει σημαντικά στο στόχο της Αιολικής Ενέργειας. Βρίσκεται στο 50% του στόχου για το 2014 και στο 28% του στόχου για το 2020. Ταυτόχρονα καλείται σήμερα να μεταρρυθμίσει το μηχανισμό στήριξης των Α.Π.Ε. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αλλαγή στον κλάδο από το 1994.

Για την αλλαγή αυτή, η Ελλάδα καλείται να επιλύσει μια μεγάλη αντίφαση: Από 1.1.2016 οφείλει να εισάγει ένα πιο αγοραίο μηχανισμό στήριξης, χωρίς όμως να υπάρχει επί της ουσίας η αγορά στην οποία ο μηχανισμός αυτός θα ενσωματωθεί. Οι λεπτομέρειες και οι ακριβείς κανόνες αυτής της νέας αγοράς ηλεκτρισμού θα γίνουν γνωστοί στο μέλλον. Όμως, οι άγνωστοι αυτοί κανόνες θα επηρεάσουν τα έσοδα των αιολικών πάρκων που θα ενταχθούν από τώρα στο νέο μηχανισμό στήριξης. Οι νέοι κανόνες, όταν διαμορφωθούν, θα επιβάλουν στις Α.Π.Ε. υποχρέωση απευθείας πώλησης της παραγόμενης ενέργειας στην αγορά, υποχρεώσεις εξισορρόπησης κλπ.

Η αντίφαση αυτή εγείρει σημαντικά θέματα. Το σημαντικότερο είναι η χρηματοδότηση: Ουσιαστικά τα αιολικά πάρκα που θα ενταχθούν πρώτα στο νέο μηχανισμό στήριξης, θα πρέπει να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση χωρίς να είναι ακριβώς γνωστοί οι κανόνες με τους οποίους θα λειτουργούν έπειτα από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας τους. Ακόμα και το έπειτα από πόσα χρόνια θα επέλθει αυτή η αλλαγή είναι άγνωστο, αφού δεν είναι σαφές πότε θα εφαρμοσθεί και λειτουργήσει η νέα συνολική αγορά ηλεκτρισμού.

Χονδρικός, ένα αιολικό πάρκο που θα ενταχθεί στο νέο μηχανισμό στήριξης, θα χτίζει τα έσοδα του από δύο ροές. Τα έσοδα από την αγορά και τα έσοδα από το μηχανισμό στήριξης.

Σήμερα, η αγορά περιλαμβάνει μια υποχρεωτική χονδρεμπορική αγορά με εκκαθάριση αποκλίσεων. Το έσοδο από την αγορά θα καθορίζεται ουσιαστικά μόνο (ήτοι κατά το μέγιστο βαθμό) από την ΟΤΣ και σε αυτό θα προστίθεται το έσοδο από το νέο μηχανισμό. Ο τρόπος αυτός δεν διαφέρει επί της ουσίας από αυτό που γίνεται σήμερα, όπου ο ΛΑΓΗΕ συλλέγει, ως εκπρόσωπος των Α.Π.Ε., το έσοδο από την ΟΤΣ (με κάποιες προστασίες) και το ΕΤΜΕΑΡ (που είναι επί της ουσίας μια προσαύξηση, premium).

Με την εισαγωγή των νέων μελλοντικών κανόνων, το έσοδο από την αγορά θα αντικατασταθεί από μια άλλη ροή που θα εξαρτάται από το πώς ο σταθμός Α.Π.Ε. θα μετέχει στην προημερησία αγορά, στην ενδοημερήσια, στις υπηρεσίες εξισορρόπησης, στις αποκλίσεις και πώς θα αξιοποιεί άλλες δυνατότητες και εργαλεία που θα του είναι διαθέσιμα. Το σύνολο αυτών των εισροών και των ποινών θα οδηγήσει σε μια μεταβλητή ροή εσόδων επί της οποίας θα προστίθεται το έσοδο από το νέο μηχανισμό στήριξης.

Επί της ουσίας, οι σταθμοί Α.Π.Ε. που θα ενταχθούν στο νέο μηχανισμό στήριξης διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: (i) αυτούς που θα ξεκινήσουν να λειτουργούν στο άμεσο μέλλον, χωρίς να είναι γνωστοί οι μελλοντικοί κανόνες της συνολικής αγοράς και (ii) σε αυτούς που θα λειτουργήσουν μετά την διαμόρφωση, εφαρμογή, ωρίμανση και εμπέδωση των νέων κανόνων. Είναι προφανές ότι, προκειμένου να υπάρχουν πιθανότητες χρηματοδότησης των πρώτων, θα πρέπει να υπάρξουν ήδη από τώρα επαρκείς διασφαλίσεις. Για αυτό προτείνεται να υπάρχει στη νέα νομοθεσία η διακήρυξη, έστω και επί της αρχής, ότι οι νέοι μελλοντικοί κανόνες της συνολικής αγοράς δεν θα θίξουν το επίπεδο των εσόδων που θα έχουν οι σταθμοί αυτοί (της πρώτης κατηγορίας) κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους (βλ. παρ. 2.4 και 2^η βασική αρχή στην παρ. 1).

II. Ο προτεινόμενος σχεδιασμός για το νέο μηχανισμό στήριξης

Η παρούσα πρόταση επικεντρώνεται στη σχεδιασμό του μηχανισμού στήριξης των Α.Π.Ε. Δεν ασχολείται με τους μελλοντικούς κανόνες της νέας συνολικής αγοράς ηλεκτρισμού. Συνοδεύεται όμως από τη μελέτη που εκπόνησε για λογαριασμό της ΕΛΕΤΑΕΝ ο διεθνής οίκος PwC, στο πλαίσιο της διαβούλευσης που είχε κάνει η ΡΑΕ για το θέμα πριν από περίπου ένα έτος.

Η πρόταση για το νέο μηχανισμό περιλαμβάνει:

1. Υιοθέτηση ενός συστήματος μεταβλητού περιθωρίου πριμοδότησης με μονόδρομες πληρωμές (variable feed-in premium with one-way payments), με τιμή αναφοράς (reference price) την Οριακή Τιμή Αποκλίσεων (ωριαία βάση) με κατώφλι προστασίας. Ο σχεδιασμός αυτός εξασφαλίζει σταθερό έσοδο για τους σταθμούς για τα πρώτα χρόνια που δεν υπάρχει επί της ουσίας αγορά στην οποία να μπορούν να συμμετέχουν. Μετά τη διαμόρφωση της νέας αγοράς, οι σταθμοί Α.Π.Ε. αναλαμβάνουν υποχρεώσεις αγοράς και, όπως εξηγήθηκε, το έσοδό τους θα εξαρτάται από το πώς ανταποκρίνονται σε αυτές (βλ. 1^η βασική αρχή στην παρ. 1 και παρ. 2.2.1). Η απουσία της νέας συνολικής αγοράς επιβάλλει να μην επιλεγεί ως τιμή αναφοράς κάποια μέση τιμή εντός οποιουδήποτε χρονικού παραθύρου (βλ. παρ. 2.2.2).
2. Η διοικητικά καθορισμένη τιμή εξάσκησης (strike price) προτείνεται να είναι ελαφρά αυξημένη σε σχέση με τις τιμές που καθόρισε ο ν.4254/2014. Το αίτημα αυτό τεκμηριώνεται λόγω της επιβάρυνσης που έχουν υποστεί από τότε οι αποδόσεις των σταθμών Α.Π.Ε. εξαιτίας της σημαντικής επιδείνωσης των περιθωρίων κινδύνου, του κόστους κεφαλαίου, των διαδοχικών φορολογικών και λοιπών επιβαρύνσεων κλπ. (βλ. παρ. 2.3). Φυσικά, οι τιμές εξάσκησης θα επικαιροποιούνται και αναθεωρούνται κάθε έτος για τα νέα έργα με βάση το LCOE του portfolio των έργων που αναμένεται ή επιδιώκεται να υλοποιηθούν.

3. Για τις εξαιρέσεις προτείνεται να εφαρμοσθούν τα όρια που καθορίζουν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες και να εξαιρεθούν και οι σταθμοί στα ΜΔΝ (βλ. παρ. 2.1).
4. Όσον αφορά τις μεταβατικές διατάξεις: Είναι αυτονόητο ότι η νέα νομοθεσία δεν θα επηρεάσει καθόλου τα εν λειτουργία και τα υπό κατασκευή έργα και πρέπει να περιέχει επαρκείς μεταβατικές διατάξεις (βλ. 4^η βασική αρχή στην παρ. 1). Η νέα νομοθεσία δεν πρέπει να θίξει τις συμβάσεις αγοραπωλησίας που θα έχουν υπογραφεί έως την ψήφισή της. Επίσης, όσα έργα διαθέτουν οριστική προσφορά σύνδεσης έχοντας καταθέσει εγγυητική επιστολή έως την 31.12.2015 θα πρέπει να παραμείνουν στο σημερινό σύστημα FIT (βλ. παρ. 3).
5. Ο τρόπος χρηματοδότησης του μηχανισμού στήριξης FIP των νέων έργων πρέπει να είναι διακριτός από τη χρηματοδότηση του μηχανισμού FIT των παλαιών έργων και να αναληφθεί από τους προμηθευτές (βλ. παρ. 4).

III. Περί διαγωνισμών

Για το θέμα του καθορισμού του premium μέσω διαγωνισμών ή όχι από 1.1.2017, η ΕΛΕΤΑΕΝ τεκμηριώνει με την παρούσα πρόταση ότι, ειδικά για την αιολική ενέργεια, πληρούνται τα κριτήρια που θέτουν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες για την εξαίρεση από την υποχρέωση των διαγωνισμών. Η τεκμηρίωση στηρίζεται στην ανάλυση της πραγματικής κατάστασης της Ελληνικής αγοράς (βλ. παρ. 5.1.1) η οποία έχει ως εξής:

1. Εξαιτίας της μεγάλης υστέρησης των στόχων αιολικής ενέργειας, το ελάχιστο μέγεθος που θα πρέπει να προκηρύσσεται κάθε έτος στο πλαίσιο των πιθανών διαγωνισμών είναι 1.100 MW.
2. Με βάση τα ιστορικά στοιχεία εξέλιξης της αγοράς αιολικής ενέργειας, τεκμηριώνεται ότι το επίπεδο ισχύος που μπορεί να θεωρηθεί απόλυτα εφικτό αν διασφαλίζεται επενδυτική, οικονομική και πολιτική σταθερότητα, κυμαίνεται περίξ και λίγο παραπάνω από τον μακροχρόνιο ετήσιο μέσο όρο (153MW). Σε κάθε περίπτωση –ακόμα και όταν η ανάπτυξη έδειξε να επιταχύνεται- το επίπεδο αυτό παρέμεινε πολύ χαμηλότερο σε σχέση με την ανάγκη των 1.100 MW ανά έτος.
3. Το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον τα τελευταία χρόνια και οι διαδοχικές επιβαρύνσεις και τα εμπόδια στις Α.Π.Ε. έχουν μειώσει εξαιρετικά τον αριθμό των επενδυτών που θα ήταν διατεθειμένοι να διερευνήσουν το ενδεχόμενο επένδυσης (ενδεικτικά αυτό αποδείχθηκε και από το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό, 65%, έργων που δεν υπέβαλαν εγγυητικές επιστολές αν και υποχρεούντο). Ο αριθμός των εν δυνάμει υποψηφίων περιορίζεται ακόμα περισσότερο ενόψει της εγκατάλειψης του συστήματος FIT.
4. Οι αβεβαιότητες που προκαλούν οι επισφάλειες της Προμήθειας, τα ταμειακά ελλείμματα στην αγορά ηλεκτρισμού, οι καθυστερήσεις πληρωμών και η συνεπακόλουθη ανασφάλεια εσόδων, καθιστούν απαγορευτική κάθε

διαγωνιστική διαδικασία. Δεν είναι λογικό να απαιτείται από τους φορείς να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς (καταβάλλοντας το σχετικό κόστος και αναλαμβάνοντας το σχετικό ρίσκο) όταν το κράτος δεν έχει αντιμετωπίσει το στοιχειώδες ζήτημα της ασφαλούς λειτουργίας της αγοράς¹.

Όλα τα ανωτέρω τεκμηριώνουν ότι (i) ελάχιστα έργα θα υποστηρίζονται από επενδυτές και θα πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τους διαγωνισμούς, (ii) οι τιμές θα πιεστούν προς τα άνω εξαιτίας της ανισορροπίας προσφοράς-ζήτησης, του μικρού αριθμού υποψηφίων που θα είναι διατεθειμένοι να ρισκάρουν μόνο υπό την προϋπόθεση υψηλής απόδοσης και του κινδύνου πρακτικών στρατηγικής υποβολής προσφορών και (iii) ο ρυθμός υλοποίησης έργων θα επιβραδυνθεί ακόμα περισσότερο και θα καταρρεύσει σαφώς κάτω από το σημερινό επίπεδο.

Πρόσθετα επιχειρήματα που τεκμηριώνουν γιατί δεν μπορεί να γίνουν διαγωνισμοί (βλ. παρ. 5.1.2) είναι:

1. Ο ν.4254/2014 έχει ήδη περικόψει πολύ σημαντικά, και μάλιστα αναδρομικά, τις τιμές αποζημίωσης και στην πραγματικότητα τις έχει οδηγήσει κάτω από το εύλογο επίπεδο. Με αυτή την έννοια ο θεωρητικός σκοπός των διαγωνισμών, η περικοπή του κόστους, έχει ήδη συντελεστεί.
2. Οι διαγωνισμοί θα συντρίψουν τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις αφού εκ της φύσης τους, απευθύνονται και ευνοούν πολύ μεγάλους ομίλους που μπορούν θεωρητικά να αναλάβουν τα αυξημένα κόστη και ρίσκα που συνεπάγονται. Οι διαγωνισμοί είναι το κλειδί που ανοίγει την πόρτα σε ένα λιγότερο δημοκρατικό ενεργειακό σύστημα.
3. Η Ελλάδα έχει απολέσει σε μια πενταετία το 25%-30% του ΑΕΠ. Μόνη ελπίδα να πετύχει το Πρόγραμμα είναι η ανάπτυξη. Σε αυτό το εξαιρετικά βεβαρυμμένο περιβάλλον, οτιδήποτε αυξάνει έστω και ελάχιστα την επενδυτική ανασφάλεια είναι αυτοκτονικό. Η ήδη μειωμένη επενδυτική ασφάλεια στον κλάδο των Α.Π.Ε. μειώνεται περισσότερο με την εγκατάλειψη του FIT. Αν επιβληθούν και διαγωνισμοί θα καταρρεύσει πλήρως σε βάρος των στόχων του Μνημονίου.
4. Ειδικά για την αιολική ενέργεια, οι διαγωνισμοί θα οδηγήσουν σε υπερσυγκέντρωση των εγκαταστάσεων στην ανατολική χώρα (βλ. παρ. 5.2.1,

---

¹ Για την αντιμετώπισή του ταμειακού προβλήματος της ηλεκτρικής αγοράς, φορείς των Α.Π.Ε. έχουν προτείνει να ενισχυθεί η αγορά κατά τα πρότυπα της ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος. Αυτό πιθανόν να μπορεί να συμβεί με μεταφορά του συνόλου του ελλείμματος, περιλαμβανομένων των επισφαλειών της Προμήθειας, στους Διαχειριστές, άμεση τιτλοποίησή του και κάλυψη των εκδιδόμενων τίτλων από τους πόρους του Μνημονίου. Ειδικά σήμερα, όπου στο πλαίσιο του Μνημονίου III έχουν δεσμευθεί 25 δις ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και φαίνεται ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν στο σύνολό τους, είναι ευκαιρία για την παρούσα Κυβέρνηση να διαπραγματευθεί τη διάθεση ενός μικρού μέρους αυτών των πόρων για την «ανακεφαλαιοποίηση» του άλλου στρατηγικού πυλώνα της οικονομίας που είναι η ηλεκτρική αγορά (βλ. υποσημείωση νο 11).

σημείο 4). Αυτό είναι σε βάρος της γεωγραφικής διασποράς, της ασφάλειας του συστήματος, της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής αποδοχής.

Τέλος, για τον διαγωνισμό του 5% που θα γίνει το 2016 και ο οποίος δεν μπορεί να αφορά την αιολική ενέργεια για τους λόγους που αναφέρθηκαν, η ΕΛΕΤΑΕΝ καταθέσει ένα συνολικό πλέγμα ιδεών για την εξασφάλιση της διαφάνειας, της ισοτιμίας και –κατά το δυνατό– της αποτελεσματικότητας. Ενδεικτικά πρέπει να είναι ηλεκτρονικός, με ελάχιστα δικαιολογητικά, ένα μοναδικό κριτήριο, όλοι να έχουν πρόσβαση σε όλα μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και να είναι νομικά θωρακισμένος (βλ. παρ. 5.2).

IV. Καταληκτικές σκέψεις

Συνοπτικά, η πραγματικότητα είναι ότι εξαιτίας χρόνιων παραλήψεων, η Ελλάδα είναι ανέτοιμη να εφαρμόσει το νέο μηχανισμό στήριξης. Ωστόσο, οφείλει να προσαρμοστεί λαμβάνοντας όμως όλα εκείνα τα μέτρα που θα ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της νέας νομοθεσίας. Στόχος θα πρέπει να είναι να αξιοποιηθούν όλα τα περιθώρια που επιτρέπουν οι Κατευθυντήριες Οδηγίες ώστε να θιγεί όσο το δυνατό λιγότερο η ανάπτυξη και η δημοκρατικότητα του ενεργειακού συστήματος. Εντός αυτού του γενικού πολιτικού πλαισίου, η ΕΛΕΤΑΕΝ καταθέτει την πρόταση της και ελπίζει σε ένα γόνιμο και δημιουργικό διάλογο με τους φορείς εξουσίας.

1. Εισαγωγή – Βασικές αρχές

Σήμερα, η διείσδυση της αιολικής ενέργειας έχει υστερήσει σημαντικά αφού βρίσκεται στο 50% του στόχου που θέτει ο ν.3851/2010 και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Α.Π.Ε. για 2014 ή στο 28% του στόχου για το 2020. Με δεδομένο ότι η αιολική ενέργεια είναι, μαζί με τα μικρά υδροηλεκτρικά, η πιο φθηνή μορφή πράσινης ενέργειας στην Ελλάδα, η υστέρησή της έχει κοστίσει σημαντικά στην εθνική οικονομία. Επομένως, βασικός στόχος της Εθνικής ενεργειακής πολιτικής οφείλει να είναι η επιτάχυνση της εγκατάστασης αιολικών πάρκων ώστε να συγκλίνει η χώρα στους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους του 2020 και να διατηρηθεί ζωντανός ο δρόμος για την επίτευξη των στόχων 2030.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία ήτοι τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τις Κρατικές Ενισχύσεις στους τομείς προστασίας περιβάλλοντος και ενέργειας της ΓΔ Ανταγωνισμού (ΕΕΑΓ)² και τις διατάξεις του Μνημονίου ΙΙΙ³, από 1.1.2016 πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ένας αναθεωρημένος μηχανισμός υποστήριξης των νέων επενδύσεων Α.Π.Ε. Η κεντρική ιδέα της νομοθεσίας αυτής είναι ότι οι νέες επενδύσεις Α.Π.Ε. θα πρέπει να ενισχύονται μέσω ενός μηχανισμού Feed-in Premium (FIP) το δε ύψος της πριμοδότησης (premium) θα καθορίζεται, από 1.1.2017, μέσω διαγωνισμών.

Η πραγματικότητα αυτή επιβάλει στην Κυβέρνηση –που ήδη έχει καθυστερήσει - να εργαστεί εντατικά και να παρουσιάσει ένα συγκεκριμένο σχέδιο που θα είναι συμβατό με την ανωτέρω νομοθεσία και θα λαμβάνει υπόψη την κατάσταση της αγοράς και των επενδύσεων στην Ελλάδα. Το διπλό αυτό χαρακτηριστικό (ήτοι συμβατότητα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και την πραγματική κατάσταση της αγοράς) επιβάλει το σχέδιο να εξυπηρετεί μερικές βασικές αρχές:

1^η βασική αρχή: Προκαταρκτικά αναφέρεται ότι η εφαρμογή ενός μηχανισμού Feed-in Premium, όπως αυτός που καθορίζουν οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΔ Ανταγωνισμού, προϋποθέτει να έχει διαμορφωθεί, να έχει λειτουργήσει και να έχει ωριμάσει ικανοποιητικά η νέα αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Το βέβαιο είναι ότι μια τέτοια πραγματική αγορά, χωρίς τις απίθανες σημερινές στρεβλώσεις, θα καθυστερήσει να λειτουργήσει. Ούτως ή άλλως, κατά το χρονοδιάγραμμα που επιδιώκεται να τηρηθεί για την Ελλάδα, ο σχεδιασμός της νέας αγοράς ελπίζεται να εφαρμοσθεί πλήρως σε 2 χρόνια περίπου. Κατά τους διακηρυγμένους στόχους, η νέα αυτή αγορά θα περιλαμβάνει τα εργαλεία (π.χ. ενδιάμεσες αγορές) που θα επιτρέπουν στις Α.Π.Ε. να συμμετάσχουν σε αυτή με όρους ισοτιμίας και αποτελεσματικότητας λαμβάνοντας υπόψη τις φυσικές ιδιαιτερότητές τους (π.χ. στοχαστικότητα). Τέτοια εργαλεία σήμερα δεν υφίστανται. Επομένως οι προθεσμίες

---

² Guidelines on state aid for environmental protection and energy 2014-2020, ΕΕΑΓ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628(01))

³ Νόμος 4336/2015, ΦΕΚ Α'94/14.8.2015, σελ. 1029, σημείο 4.3, υποκεφ. Ενέργεια

που έχουν τεθεί για την εφαρμογή του μηχανισμού FIP είναι στην πραγματικότητα μη ρεαλιστικές.

Το γεγονός αυτό προδιαγράφει την 1^η βασική αρχή: το νέο σύστημα FIP θα πρέπει, όντας συμβατό με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, να εξασφαλίζει ότι οι νέες επενδύσεις που θα εντάσσονται σε αυτό θα απομακρυνθούν σταδιακά –και όχι δια μιας– από την προστασία του σταθερού εσόδου. Η δε απομάκρυνση αυτή θα πραγματοποιείται παράλληλα με την εφαρμογή και λειτουργία του νέου σχεδιασμού της ηλεκτρικής αγοράς.

2^η βασική αρχή: Η έλλειψη εμπειρίας στην λειτουργία μιας ουσιαστικά απελευθερωμένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από όλους τους εν δυνάμει παίκτες (δημόσιες και ρυθμιστικές αρχές, διαχειριστές, συμβατικοί και ανανεώσιμοι παραγωγοί, προμηθευτές, καταναλωτές κλπ.) είναι ένα γεγονός που, μαζί με την έλλειψη ιστορικών και αξιόπιστων δεδομένων, δημιουργεί υψηλή αβεβαιότητα για τον τρόπο λειτουργίας των επενδύσεων μετά την στιγμή που θα λειτουργήσει η νέα αυτή αγορά. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί να παραβλεφθεί από την παρούσα Κυβέρνηση και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, όσο και εάν για αυτό ευθύνονται όλες οι προηγούμενες Κυβερνήσεις των τελευταίων 15 ετών.

Τούτο οδηγεί στην 2^η βασική αρχή: ο νέος μηχανισμός θα πρέπει να περιέχει διασφαλίσεις και δικλίδες που θα προσφέρουν ικανοποιητική ασφάλεια και εμπιστοσύνη στους επενδυτές και τις τράπεζες για τα μελλοντικά έσοδα των επενδύσεων, δεδομένου του μακροπρόθεσμου οριζοντά τους που ξεπερνά την 20ετία.

3^η βασική αρχή: Μετά από μια σημαντική αύξηση των νέων συμβολαιοποιήσεων αιολικών πάρκων το 2014, κατά το 2015 η κατάσταση στην αγορά Α.Π.Ε. επιδεινώθηκε ραγδαία. Η γενικότερη οικονομική και πολιτική κατάσταση και το κλείσιμο και η ουσιαστική κατάρρευση του τραπεζικού τομέα που απαιτεί πλέον νέα ανακεφαλαιοποίηση, διαμόρφωσαν ένα εξαιρετικά δυσμενές περιβάλλον. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ραγδαία πτώση του επενδυτικού ενδιαφέροντος και ταυτόχρονα την εκτόξευση των απαιτούμενων αποδόσεων από όσους, ελάχιστους τολμηρούς, έχουν την θεωρητική δυνατότητα και πιθανόν τη βούληση να διερευνήσουν το ενδεχόμενο να επενδύσουν.

Από την άλλη, η απόκλιση της Ελλάδας από τους στόχους Α.Π.Ε. και ειδικά της αιολικής ενέργειας για το 2020 είναι σημαντική και για αυτό σημαντική είναι επίσης η πιθανότητα μη επίτευξης του στόχου με ό,τι συνέπειες έχει αυτό για ένα κράτος μέλος. Επομένως, η Κυβέρνηση θα πρέπει να ζητήσει και να επιδώσει την μεγάλη αύξηση του ρυθμού των εγκαταστάσεων από τους επενδυτές.

Τα δύο αυτά στοιχεία, μαζί με άλλα που θα τεκμηριωθούν ακολούθως, οδηγούν στην 3^η βασική αρχή: ο νέος μηχανισμός FIP δεν θα πρέπει να συνοδεύεται από διαγωνιστικές διαδικασίες, ούτε μετά την 1.1.2017, κάτι που είναι συμβατό με τη

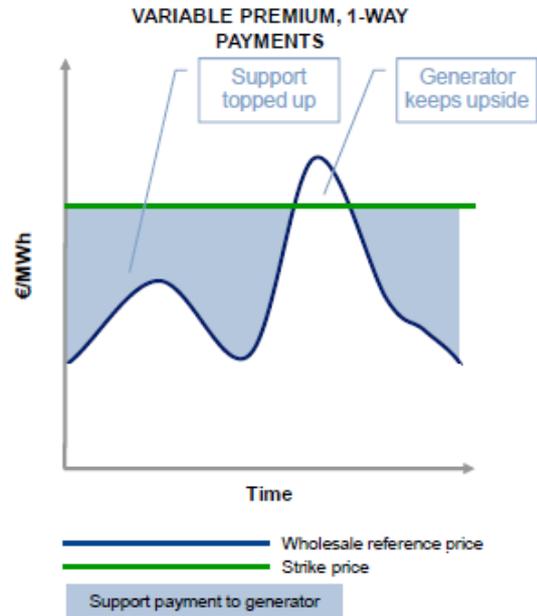
νομοθεσία αφού όπως θα καταδειχθεί πληρούνται στην περίπτωση της Ελλάδας τα κριτήρια a)-c) της παρ. 126 των ΕΕΑΓ.

4^η βασική αρχή: Εξόχως σημαντική και ίσως ακόμα περισσότερο από τα προηγούμενα, είναι η ανάγκη η νέα νομοθεσία να μην επηρεάσει τα εν λειτουργία και υπό κατασκευή έργα όπως και να περιέχει επαρκείς μεταβατικές διατάξεις που δεν θα θίγουν τα ώριμα υπό ανάπτυξη έργα. Η αυτονόητη αυτή αρχή πρέπει να υπογραμμισθεί με ιδιαίτερη έμφαση δεδομένης της πικρής εμπειρίας που είχε ο κλάδος κατά το πρόσφατο παρελθόν.

Η αρχή αυτή έχει διακηρυχθεί πολλές φορές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ίδια αρχή της προστασίας των υφιστάμενων έργων διέπει και το πνεύμα των Κατευθυντήριων Οδηγιών (ΕΕΑΓ). Συγκεκριμένα οι Οδηγίες αποσκοπούν στο να προετοιμάσουν τη μετάβαση των Α.Π.Ε. σε ένα αποτελεσματικό καθεστώς αγοράς (cost effective delivery through market-based mechanisms) καθώς οι ώριμες τεχνολογίες (established renewables) θα γίνονται σταδιακά οικονομικά ανταγωνιστικές (grid-competitive) κατά την περίοδο 2020-2030 (βλ. παρ. 108 των ΕΕΑΓ). Δηλαδή οι Οδηγίες αναγνωρίζουν ότι σήμερα δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή μιας τέτοιας αγοραίας προσέγγισης και προφανώς δεν πληρούνται για τα έργα που εγκαταστάθηκαν κατά το παρελθόν και λειτουργούν, τα οποία οφείλουν να συνεχίσουν να λειτουργούν σύμφωνα με το νομικό, ρυθμιστικό και οικονομικό πλαίσιο που ισχύει για αυτά σήμερα χωρίς καμία υποχρέωση να πωλούν την ενέργεια τους κατευθείαν στην αγορά ή άλλη ανάλογη.

2. Σχεδιασμός του συστήματος Feed-in Premium

Προτείνεται η υιοθέτηση ενός συστήματος μεταβλητού περιθωρίου πριμοδότησης με μονόδρομες πληρωμές (variable feed-in premium with one-way payments), με τιμή αναφοράς (reference price) την Οριακή Τιμή Αποκλίσεων (ωριαία βάση) με κατώφλι προστασίας, και διοικητικό καθορισμό της τιμής στόχος ή εξάσκησης (strike price) σε επίπεδο ελαφρά αυξημένο της σημερινής τιμής πώλησης της ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας όπως καθορίζεται από τους ν.3851/2010 και 4254/2014.

Για όσο διάστημα στην Ελλάδα υπάρχει το σημερινό μοντέλο αγοράς (mandatory pool), ο παραπάνω μηχανισμός θα εξασφαλίζει στα αιολικά πάρκα ένα σταθερό έσοδο. Πολύ σύντομα όμως, όταν λειτουργήσει η νέα αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τα αιολικά πάρκα που θα έχουν ενταχθεί στο μηχανισμό FIP αποκτήσουν υποχρεώσεις στην αγορά, το συνολικό έσοδό τους (λαμβανομένων υπόψη των εσόδων από τις διάφορες επί μέρους αγορές και τις πιθανές ποινολογήσεις τους) δεν θα είναι σταθερό αλλά θα εξαρτάται από το πόσο αποτελεσματικά συμμετέχουν στην αγορά.

Πιο αναλυτικά, η πρόταση περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

2.1. Εξαιρέσεις

Προτείνεται:

- α) να εξαντληθούν τα όρια που προβλέπει η παρ. 125 ΕΕΑΓ και επομένως να εξακολουθήσει να ισχύει το σύστημα των σταθερών εγγυημένων τιμών FIT για τα νέα αιολικά πάρκα με όριο εγκατεστημένης δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής 3 MW ή 3 μονάδων παραγωγής.
- β) να εξακολουθήσει να ισχύει το σύστημα FIT για τα αιολικά πάρκα στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ) αφού εκεί δεν υπάρχει ούτε προβλέπεται να λειτουργήσει οργανωμένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ανάλογη εξαίρεση για τις υπερπόντιες κτήσεις έχει προταθεί στη Γαλλία.

Για το 2016 προτείνεται το FIT των ανωτέρω κατηγοριών να είναι ελαφρά αυξημένο, τουλάχιστον κατά 5%, σε σχέση με αυτό του ν.4254/2014 για τους λόγους που αναφέρονται στο σημείο 2.3 ακολούθως.

2.2. Τιμή Αναφοράς

2.2.1. Προτεινόμενη τιμή σε ωριαία βάση

Με βάση τη σημερινή οργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (υποχρεωτικός ΗΕΠ από τον οποίο καθορίζεται η ΟΤΣ και εκκαθάριση των αποκλίσεων στην ΟΤΑ), ένα αιολικό πάρκο προτείνεται να εισπράττει κάθε ώρα την Οριακή Τιμή Αποκλίσεων και ένα μεταβλητό premium έτσι ώστε κάθε ώρα το έσοδο του να ισούται με τιμή στόχο. Στην τιμή αναφοράς (ΟΤΑ) προτείνεται να τεθεί ως κατώφλι προστασίας το ωριαίο Μέσο Μεταβλητό Κόστος των Θερμικών Σταθμών (ΜΜΚΘΣ) που λειτουργήσαν κάθε ώρα. Δηλαδή, όποτε η ΟΤΑ πέφτει χαμηλότερα από αυτό το ΜΜΚΘΣ, ως τιμή αναφοράς θα λαμβάνεται το ΜΜΚΘΣ. Η πρόταση αυτή είναι σε συνέπεια με το σημερινό σύστημα υπολογισμού του ποσού που καταβάλουν οι Προμηθευτές στον ΕΛΑΠΕ.

Η επιλογή της ΟΤΑ δικαιολογείται από το γεγονός ότι αυτή απεικονίζει αποτελεσματικότερα την πραγματική αξία της ενέργειας κάθε ώρα και είναι πιο αναισθητή σε καταχρηστικές συμπεριφορές στη χονδρεμπορική αγορά λόγω δεσπόζουσας θέσης και διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου σταθμών της καθετοποιημένης επιχείρησης.

Επιλογή μιας ωριαίας τιμής αγοράς ως τιμής αναφοράς ισχύει στο Ηνωμένο Βασίλειο και έχει εγκριθεί από την ΓΔ Ανταγωνισμού⁴.

Η πρόταση αυτή εξασφαλίζει στα νέα αιολικά πάρκα ένα σταθερό έσοδο για τα λίγα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους, ήτοι έως την θέση σε λειτουργία του νέου σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρισμού. Συμμορφώνεται δηλαδή με την πρώτη αναφερθείσα βασική αρχή. Όταν η νέα αγορά ηλεκτρισμού ωριμάσει, τα αιολικά πάρκα θα συμμετέχουν στην Προημερήσια (Day Ahead) και την Ενδοημερήσια (Intraday) αγορά και θα έχουν υποχρεώσεις εξισορρόπησης (ανάλογα με τη ρευστότητα στην ενδοημερήσια αγορά), διαθέτοντας θεωρητικά τα εργαλεία να ανταποκρίνονται στα σήματα των τιμών και να παραδίδουν την ενέργεια τους πιο ανταγωνιστικά αξιοποιώντας εργαλεία πρόβλεψης, πολιτικές ολοκλήρωσης (aggregation) και γενικότερα πολιτικές δραστηριοποίησης στην αγορά που σήμερα εκλείπουν. Στο πλαίσιο αυτής της νέας αγοράς το έσοδο των αιολικών πάρκων δεν θα είναι σταθερό αλλά θα εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο κατορθώνουν να μετέχουν στην αγορά.

---

⁴ C(2014) 5079 final, par. 20, ftn. 7
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/253263/253263_1583351_110_2.pdf

Η εξασφάλιση σταθερού εσόδου για τα πρώτα λίγα χρόνια λειτουργίας των νέων αιολικών πάρκων είναι σημαντική, διότι:

- α) δημιουργεί ένα μεταβατικό διάστημα που βοηθά στην εξοικείωση με το νέο μηχανισμό και την απόκτηση εμπιστοσύνης τόσο από τους επενδυτές όσο κυρίως από τις τράπεζες,
- β) διευκολύνει τις τράπεζες να δανειοδοτήσουν έργα αφού, σε περίπτωση που αισθάνονται ανασφάλεια, μπορούν να σχεδιάσουν πιο εμπροσθοβαρή χρονοδιαγράμματα αποπληρωμών.

2.2.2. Γιατί είναι λάθος η επιλογή μιας μέσης τιμής

Αντιθέτως η επιλογή ως τιμής αναφοράς ενός μέσου όρου των εσόδων των αιολικών πάρκων από την αγορά σε ένα χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της ώρας (π.χ. ένας μήνας) με ταυτόχρονη διατήρηση σταθερής της συνολικής αμοιβής όλων των αιολικών πάρκων κατά το διάστημα αυτό (όπως στη Γερμανία⁵) δεν ενδείκνυται. Μια τέτοια επιλογή δημιουργεί διακύμανση στα έσοδα των αιολικών πάρκων όπου κάποια ενισχύονται περισσότερο εις βάρος άλλων. Αυτό θα μπορούσε πιθανώς (αν και υπάρχουν αντεπιχειρήματα) να θεωρηθεί κατ' αρχήν θεμιτό εάν η διαφοροποίηση αυτή οφειλόταν σε ανταγωνισμό για αποτελεσματικότερη συμπεριφορά στην αγορά και καλύτερη ανταπόκριση στα σήματα των τιμών. Όμως δεν πρόκειται καθόλου για αυτό, αφού την Ελλάδα λειτουργεί μόνο η υποχρεωτική χονδρεμπορική αγορά. Η διαφοροποίηση οφείλεται αποκλειστικά στην θέση εγκατάστασης του αιολικού πάρκου και στις θέσεις εγκατάστασης όλων των άλλων πάρκων που είναι δεδομένες.

Έστω για παράδειγμα ότι όλα τα αιολικά πάρκα είναι εγκατεστημένα σε περιοχή όπου το αιολικό δυναμικό έχει θετική συσχέτιση με τη ζήτηση και την τιμή της αγοράς (όπως π.χ. στο τόξο του Αιγαίου). Είναι προφανές ότι τα έσοδα από την αγορά θα είναι αυξημένα και το συνολικό premium μικρό. Αυτό κατ' αρχήν δεν επηρεάζει τα πάρκα αφού, εκ της φύσης και της θέσης εγκατάστασής τους, παράγουν κυρίως σε ώρες με υψηλότερες τιμές. Έστω όμως ότι εγκαθίσταται ένα ακόμα αιολικό πάρκο σε άλλη περιοχή με αρνητική συσχέτιση με την τιμή αγοράς (π.χ. σε περιοχή με αιολικό δυναμικό τον χειμώνα και ώρες εκτός αιχμής). Το νέο αυτό πάρκο θα αμείβεται με την μειωμένη τιμή αγοράς τις ώρες που έχει υψηλή παραγωγή πλέον ένα premium που θα είναι επίσης εξαιρετικά μειωμένο λόγω των θέσεων εγκατάστασης των άλλων αιολικών πάρκων.

Μια τέτοια επιλογή λοιπόν («ολοκλήρωση» του premium εντός χρονικού διαστήματος) είναι εξαιρετικά άδικη αφού το αιολικό πάρκο δεν μπορεί να τη διαχειριστεί. Παράλληλα στέλνει λανθασμένο μήνυμα στους επενδυτές εις βάρος της διασποράς των επενδύσεων, η οποία όμως είναι απαραίτητη για την επίτευξη

---

⁵ C(2014) 5079 final, par. 127
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/252523/252523_1589754_142_2.pdf

υψηλότερων ποσοστών εγγυημένης αιολικής ισχύος (capacity credit) και υψηλής αιολικής διείσδυσης.

Τέλος, μια τέτοια επιλογή δημιουργεί αβεβαιότητα στις τράπεζες. Ακόμα και αν στην πράξη η διακύμανση είναι μικρή ή ελάχιστη, η ύπαρξη αβεβαιότητας –που αυξάνεται λόγω της έλλειψης εμπειρίας και ιστορικών δεδομένων- αυξάνει άνευ λόγου το κόστος δανεισμού.

2.3. Τιμή Στόχος ή Εξάσκησης

Με το νόμο 4254/2014 καθορίστηκαν από την πολιτεία νέες μειωμένες τιμές πώλησης της ενέργειας από αιολικά πάρκα. Υποτίθεται ότι οι νέες τιμές υπολογίστηκαν ώστε να διασφαλίζουν κάποιες ελάχιστες αποδόσεις στις επενδύσεις. Πέραν του γεγονότος ότι εκ του αποτελέσματος φάνηκε ότι οι υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν τότε από την Κυβέρνηση ήταν μη ρεαλιστικές και κυρίως μη ευνοϊκές, ακόμα και εάν υποθέσουμε ότι καλώς υπολογίστηκαν τότε οι αποδόσεις, το γεγονός είναι ότι πλέον η κατάσταση είχε επιδεινωθεί πάρα πολύ για τις νέες επιδιωκόμενες επενδύσεις. Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για αυτή την επιδείνωση:

- α) κατ' αρχήν έχουμε την πολύ χειρότερη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας γεγονός που έχει αυξήσει κατακόρυφα τα περιθώρια κινδύνου (country risk, risk premiums) και συνακόλουθα τόσο το κόστος δανεισμού όσο και το κόστος κεφαλαίου.
- β) η υλοποίηση των νέων επενδύσεων σε ένα λιγότερο προστατευμένο περιβάλλον αυξάνει το ρίσκο και άρα το κόστος κεφαλαίου. Το ρίσκο και το κόστος γίνονται ακόμα μεγαλύτερα εξ αιτίας της αβεβαιότητας στη λεπτομέρεια των ακριβών κανόνων της αγοράς εντός της οποίας τελικά θα κληθούν να λειτουργήσουν μετά από λίγα χρόνια τα αιολικά πάρκα που θα υλοποιηθούν από το 2016 και μετά.
- γ) η μεγάλη αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων γενικά (αύξηση συντελεστών, αύξηση προκαταβολής φόρου κλπ.) και των επιχειρήσεων Α.Π.Ε. ειδικότερα (κυοφορούμενη νέα φορολογία δια του τέλους διακοψιμότητας).
- δ) η εφαρμογή πολύ δυσμενών διατάξεων για τους παραγωγούς Α.Π.Ε. όπως είναι η υποχρέωση εγγυοδοσίας (από την αρχή του 2015) σε μια περίοδο όπου οι τράπεζες έκλεισαν και επιβλήθηκαν έλεγχοι κεφαλαίου ή η νέα επιβάρυνση μέσω του τέλους διακράτησης αδειών παραγωγής. Όλα αυτά αυξάνουν το κόστος ανάπτυξης το οποίο πρέπει να ανακτηθεί από τις υλοποιούμενες επενδύσεις.
- ε) ο αυξημένος κίνδυνος μελλοντικών –άγνωστων- περικοπών παραγωγής λόγω της διείσδυσης που πρέπει να επιτευχθεί και η εξ ανάγκης υλοποίηση αιολικών πάρκων σε περιοχές με λιγότερο ικανοποιητικό αιολικό δυναμικό, στοιχεία που αγνοήθηκαν κατά το σχεδιασμό του ν.4254/2014.

στ) το αυξημένο κόστος αιολικών επενδύσεων λόγω της υποχρεωτικής υλοποίησης πιο δύσκολων έργων σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς υποδομές και δίκτυα, αφού οι ευκολότερες περιοχές έχουν ήδη καλυφθεί. Το στοιχείο αυτό επίσης αγνοήθηκε κατά το σχεδιασμό του ν.4254/2014.

Οι παραπάνω λόγοι που αναφέρθηκαν ενδεικτικά, οδηγούν σε ανάγκη αύξησης του βασικού strike price κατά τουλάχιστον 5% σε σχέση με τον πίνακα του ν.4254/2014. Το strike price πρέπει επίσης να προσαυξάνεται κατά ένα σταθερό ποσό που θα αντιπροσωπεύει το αυξημένο κόστος συμμετοχής στη νέα ηλεκτρική αγορά όταν αυτή λειτουργήσει (management premium). Τέλος, η τιμή εξάσκησης θα προσαυξάνεται κάθε έτος με βάση τον δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους.

Στον ακόλουθο Πίνακα I καταγράφονται επίσης και οι τιμές FIT των έργων που προτείνεται να εξαιρεθούν από το σύστημα FIP σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σημείο 1 ανωτέρω.

Για την εφαρμογή των τιμών εξάσκησης, προτείνεται η ακόλουθη ομαδοποίηση των αιολικών πάρκων:

- Ομάδα 1: Χερσαία αιολικά πάρκα στο ΕΔΣ έως 5 MW που ξεπερνούν το όριο εγκατεστημένης δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής 3 MW ή 3 μονάδων παραγωγής
- Ομάδα 2: Χερσαία αιολικά πάρκα στο ΕΔΣ άνω των 5 MW

Πίνακας I: Προτεινόμενα Feed-in Tariffs για τα εξαιρούμενα έργα και Strike prices για τις Ομάδες 1 και 2 για το 2016

	ΧΕ	ΜΕ
	€/MWh	
Χερσαία Αιολικά πάρκα ΕΔΣ <5MW	110,25 + m	89,25 + m
Χερσαία Αιολικά πάρκα ΕΔΣ >5MW	110,25 + m	86,10 + m
Χερσαία Αιολικά πάρκα ΜΔΝ >5MW	115,50 + m	94,50 + m

m: το management premium προστίθεται μετά την έναρξη συμμετοχής των έργων στη νέα αγορά. Δεν αφορά τα εξαιρούμενα έργα που παραμένουν στο FIT.

ΧΕ: έργα χωρίς ενίσχυση σύμφωνα με τον ορισμό του ν. 4254/2014

ΜΕ: έργα με ενίσχυση σύμφωνα με τον ορισμό του ν. 4254/2014

- Ομάδα 3: Αιολικά πάρκα σε νησιά τα οποία προτείνεται να συνδεθούν μέσω νέας υποθαλάσσια διασύνδεσης που αποτελεί μέρος του επενδυτικού σχεδίου

Για την ομάδα 3, η τιμή εξάσκησης προσαυξάνεται με ένα ποσό a που θα κυμαίνεται σε ένα συγκεκριμένο εύρος ανάλογα με την ισχύ και το μήκος του υποθαλασσιού καλωδίου σύμφωνα με τη λογική που διέπει την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία. Σημειώνεται ότι τα ειδικά αυτά έργα είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων αφού μπορούν να προσφέρουν μαζική εγκατάσταση αιολικής ισχύος. Όμως εάν δεν τύχουν της παραπάνω ενίσχυσης θα είναι αδύνατο να υλοποιηθούν.

Πίνακας II: Προτεινόμενα Strike prices για το 2016 (Ομάδα 3)

	ΧΕ	ΜΕ
	€/MWh	
Σε διασυνδεδεμένα νησιά	110,25+m+a	86,10+m+a
Σε ΜΑΝ	115,50+m+a	94,50+m+a

m: το management premium προστίθεται μετά την έναρξη συμμετοχής των έργων στη νέα αγορά.

a: προσαύξηση λόγω υποθαλάσσιας σύνδεσης

ΧΕ: έργα χωρίς ενίσχυση σύμφωνα με τον ορισμό του ν. 4254/2014

ΜΕ: έργα με ενίσχυση σύμφωνα με τον ορισμό του ν. 4254/2014

- Ομάδα 4: Θαλάσσια αιολικά πάρκα

Και για την ομάδα αυτή, η τιμή εξάσκησης θα πρέπει να προσαυξηθεί αναλόγως με τις διατάξεις της σημερινής νομοθεσίας έτσι ώστε να προκύπτει μια συνολική αποζημίωση που θα καλύπτει το σταθμισμένο κόστος ενέργειας (LCOE) και θα οδηγεί σε βιώσιμες επενδύσεις. Δεδομένου ότι ειδικά στην περίπτωση των θαλασσιών αιολικών πάρκων δεν αναμένεται κάποια άλλη ενίσχυση, ο ακόλουθος πίνακας περιλαμβάνει μια στήλη.

Πίνακας III: Προτεινόμενα Strike prices για το 2016 (Ομάδα 4)

	€/MWh
Θαλάσσια αιολικά πάρκα	113,40+m+θ

m: το management premium προστίθεται μετά την έναρξη συμμετοχής των έργων στη νέα αγορά.

θ: προσαύξηση

Φυσικά, τα ανωτέρω strike prices θα ελέγχονται σε ετήσια βάση σε σχέση με το LCOE όπως καθορίζουν οι σχετικές διατάξεις των ΕΕΑΓ, ώστε να αναπροσαρμόζονται για τις νέες επενδύσεις. Κατά το υπολογισμό του LCOE θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη:

- Το σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου για τις επενδύσεις αυτού του είδους στην Ελλάδα που ενσωματώνει το κόστος δανεισμού, το risk free rate, το risk premium και το συντελεστή μεταβλητότητας της συγκεκριμένης κατηγορίας επενδύσεων σε σχέση με την Ελληνική αγορά.
- Το κόστος επένδυσης όπως αυτό εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί με βάση το είδος των έργων των οποίων αναμένεται ή επιδιώκεται η υλοποίηση και με βάση τις εξελίξεις τιμών εξοπλισμών και υπηρεσιών.
- Η ενεργειακή αποδοτικότητα όπως εκτιμάται με βάση τα έργα του pipeline.
- Το κόστος λειτουργίας, η φορολογία και άλλα βάρη.

2.4. Δυνατότητες επιλογών για τα πρώτα έργα

Σημαντικό ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί σε επίπεδο αρχών από τη νέα νομοθεσία είναι το γεγονός ότι τα νέα αιολικά πάρκα που θα ενταχθούν στο σύστημα Feed-in Premium θα κληθούν κάποια στιγμή να λειτουργήσουν σε ένα περιβάλλον ηλεκτρικής αγοράς που σήμερα δεν υπάρχει ούτε καν στα χαρτιά. Για να μπορέσουν τα έργα αυτά να χρηματοδοτηθούν σήμερα, θα πρέπει η νέα νομοθεσία να περιέχει διασφαλίσεις και δικλίδες που θα προσφέρουν ικανοποιητική ασφάλεια και εμπιστοσύνη στους επενδυτές και τις τράπεζες για τα μελλοντικά έσοδα των επενδύσεων (πρόκειται για τη 2^η γενική αρχή που προαναφέρθηκε).

Προτείνεται λοιπόν να καθορισθεί από τώρα ένα φορέας (που ενδείκνυται να είναι ο ΛΑΓΗΕ) ο οποίος θα λειτουργεί ως aggregator of last resort τον οποίο τα νέα έργα θα μπορούν να επιλέγουν, αντί της απευθείας συμμετοχή στην αγορά, διασφαλίζοντας τιμές τέτοιες ώστε να διατηρούν μια συνολική αποζημίωση στο επίπεδο που θα έχει καθορισθεί κατά την ένταξή τους στο σύστημα Feed-in Premium χωρίς το management premium.

Αυτή η επιλογή μπορεί να παραμείνει και για τα υπόλοιπα έργα που θα υλοποιηθούν μετά την έναρξη λειτουργίας της νέας αγοράς, αλλά μάλλον σε χαμηλότερες τιμές.

3. Μεταβατικές διατάξεις

Η ασφάλεια δικαίου και η αξιοπιστία του επενδυτικού περιβάλλοντος είναι εξαιρετικής σημασίας για την ανάπτυξη γενικά και την έξοδο από την κρίση. Ειδικά στον κλάδο μας, δίνεται μια ευκαιρία στο κράτος να θεραπεύσει κατά το δυνατόν τα πλήγματα που δέχθηκε η αξιοπιστία του λόγω των πρόσφατων αναδρομικών παρεμβάσεων σε εν λειτουργία έργα. Το θετικό αυτό μήνυμα μπορεί να σταλεί, εάν το κράτος σχεδιάσει και εφαρμόσει δίκαιες και συνεπείς μεταβατικές διατάξεις που δεν θα ανατρέπουν εκ νέου τον σχεδιασμό των επιχειρήσεων και θα σέβονται τις μέχρι σήμερα προσπάθειες και δεσμεύσεις τους.

Υπό το φως των ανωτέρω προτείνεται:

1. Ο νέος μηχανισμός ενίσχυσης να αρχίσει να εφαρμόζεται με την ψήφισή του από την Ελληνική Βουλή. Αυτό –αν και φαίνεται αυτονόητο- πρέπει να αποσαφηνιστεί από τώρα με τη διευκρίνιση ότι στο ενδιάμεσο διάστημα οι κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας θα εφαρμόζονται χωρίς αναστολή από όλους περιλαμβανομένων φυσικά των διαχειριστών και του ΛΑΓΗΕ. Ειδικά, εφόσον ένας υποψήφιος επενδυτής πληροί τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας και το επιθυμεί θα μπορεί να υπογράψει σύμβαση αγοραπωλησίας κατά την ισχύουσα νομοθεσία. Η δε νέα νομοθεσία να μην περιέχει αναδρομικές διατάξεις που θα θίγουν τις υπογεγραμμένες αυτές συμβάσεις.
2. Όσα έργα Α.Π.Ε. διαθέτουν έως την 31.12.2015 οριστική προσφορά σύνδεσης την οποία έχουν αποδεχθεί με την κατάθεση της απαιτούμενης εγγυητικής επιστολής και έχουν επομένως αποδείξει την ισχυρή δέσμευση των φορέων τους στην ανάπτυξή του, θα παραμένουν στο υφιστάμενο σύστημα FIT ασχέτως του εάν θα έχουν προλάβει να υπογράψουν σύμβασης αγοραπωλησίες πριν την ψήφιση του νέου νόμου.

Το αίτημα αυτό είναι συμβατό με το πνεύμα που διέπει τον ορισμό νο 44 της παρ. 19 των ΕΕΑΓ. Στο σημείο αυτό ορίζεται ως «έναρξη εργασιών, είτε η έναρξη των εργασιών κατασκευής για την επένδυση είτε η πρώτη δέσμευση της εταιρείας για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλη δέσμευση που καθιστά την επένδυση αμετάκλητη, οποιαδήποτε και αν είναι η πρώτη χρονικά». Προφανώς όταν ένας επενδυτής δίνει εγγυητική επιστολή για την οριστική προσφορά σύνδεσης έχει λάβει την αμετάκλητη απόφαση και έχει δεσμευθεί να υλοποιήσει την επένδυσή του.

4. Τρόπος χρηματοδότησης του μηχανισμού στήριξης – Το κόστος του premium θα ενσωματωθεί στο κόστος των Προμηθευτών

Η εμπειρία του τρόπου χρηματοδότησης του σημερινού μηχανισμού στήριξης των Α.Π.Ε. μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. και του διοικητικά καθοριζόμενου ΕΤΜΕΑΡ, πρέπει να αξιοποιηθεί ώστε να αποφευχθούν τα λάθη του παρελθόντος. Ο τρόπος χρηματοδότησης πρέπει επίσης να είναι συμβατός με το μελλοντικό μοντέλο της ηλεκτρικής αγοράς.

Η ΕΛΕΤΑΕΝ έχει από ετών προτείνει ότι η ευθύνη των πληρωμών Α.Π.Ε. θα πρέπει να μεταφερθεί στους Προμηθευτές με ενσωμάτωση του σημερινού ΕΤΜΕΑΡ στο κόστος τους. Οι Προμηθευτές δηλαδή θα αγοράζουν το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας που προμηθεύουν και που αντιστοιχεί σε ενέργεια από Α.Π.Ε. σε κόστος που ισούται με το σύνολο των πληρωμών προς τις Α.Π.Ε., θα το εντάσσουν στα αποτελέσματά τους και θα το διαχειρίζονται στο πλαίσιο της τιμολογιακής τους πολιτικής. Δεν θα λειτουργούν απλώς ως «λογιστικοί κομιστές» του ΕΤΜΕΑΡ, το οποίο –με το σημερινό σύστημα- δεν επηρεάζει καθόλου τα αποτελέσματά τους. Το σημερινό σύστημα δημιουργεί κίνητρο στους Προμηθευτές να επιδιώκουν την μείωση των αγοραίων πληρωμών τους προς τον Ειδικό Λογαριασμό Α.Π.Ε., αφού αυτό μειώνει το κόστος τους και αυξάνει το ΕΤΜΕΑΡ που βαρύνει τους καταναλωτές και όχι τα αποτελέσματά τους. Η ενσωμάτωση του ΕΤΜΕΑΡ στο κόστος των Προμηθευτών, θα εξαλείψει το πρόβλημα της επιδότησης του κόστους του ανταγωνιστικού σκέλους των τιμολογίων των Προμηθευτών από τον ΕΛΑΠΕ και θα μειώσει το ρυθμιστικό κίνδυνο των πληρωμών Α.Π.Ε. αφού οι πόροι αυτών δεν θα καθορίζονται διοικητικά αλλά αυτόματα μέσω ενός απλού λειτουργικού μηχανισμού που θα λαμβάνει χώρα στα λογιστήρια των διαχειριστών και των προμηθευτών. Κατά καιρούς οι φορείς των Α.Π.Ε. έχουν προτείνει επί μέρους ρυθμίσεις που θα ενισχύσουν και θα βοηθήσουν τους Προμηθευτές να λειτουργήσουν με τον ανωτέρω τρόπο χρηματοδότησης (π.χ. ο διακανονισμός να γίνεται σε ένα σχετικά μεγάλο χρονικό παράθυρο τουλάχιστον ετήσιο, να αντλούν όφελος από την πτώση της ΟΤΣ κλπ.).

Ουσιαστικά περιγράφουμε ένα τρόπο χρηματοδότησης των πληρωμών Α.Π.Ε.⁶ ανάλογο με αυτούς που ίσχυαν για την πληρωμή της διαθεσιμότητας ισχύος και της ανάκτησης μεταβλητού κόστους προς τους συμβατικούς ηλεκτροπαραγωγούς, ανάλογο με αυτόν που ίσχυε στην Ελλάδα πριν το ν.2773/1999 και ανάλογο με αυτόν

---

⁶ Μια πιο αναλυτική εξήγηση των ανωτέρω μπορεί να βρεθεί στις απλοποιημένες εξισώσεις του Παραρτήματος του άρθρου στο ακόλουθο link
<http://eletaen.gr/%CE%B7-%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%85%CE%B8%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AC%CF%82-%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA/>

που κρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην υπόθεση της Preussen Elektra C-379/98.

Κατά την άποψη μας ο τρόπος αυτός πρέπει να εφαρμοσθεί τόσο για την χρηματοδότηση του υφιστάμενου Ειδικού Λογαριασμού που αφορά τα υφιστάμενα έργα Α.Π.Ε. όσο και για την χρηματοδότηση των πληρωμών των νέων Α.Π.Ε.

Σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατό να μην εφαρμοσθεί για τη χρηματοδότηση των πληρωμών προς τις νέες Α.Π.Ε. που θα ενταχθούν στο αγοραίο σύστημα FIP.

Αυτό που επίσης είναι αδύνατο να συμβεί, είναι οι νέες Α.Π.Ε. να χρηματοδοτούνται μέσω του ίδιου Ειδικού Λογαριασμού Α.Π.Ε. και μέσω του ίδιου ΕΤΜΕΑΡ. Κάτι τέτοιο θα εγείρει τεράστια ζητήματα «σταυροειδούς επιδότησης» των πληρωμών μεταξύ των παραγωγών που εντάσσονται σε διαφορετικά συστήματα ενίσχυσης και θα εντείνει ακόμα περισσότερο το όμοιο πρόβλημα που ήδη έχει εμφανισθεί μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών (όπου οι πιο φθηνές τεχνολογίες «επιδοτούν» επί της ουσίας τις πληρωμές στις πιο ακριβές ώστε όλες να αντιμετωπίζουν το ίδιο έλλειμμα και τις ίδιες καθυστερήσεις πληρωμών).

5. Διαγωνισμοί; Όχι, ευχαριστώ.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες (EEAG) καθορίζουν ως γενικό κανόνα ότι το premium θα δίνεται από το 2017 και μετά, μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών.

5.1. Γιατί όχι σε διαγωνισμούς

5.1.1. Τα κριτήρια των EEAG

Προκαταρκτικά σημειώνεται ότι το μοντέλο διαγωνισμών της Επιτροπής είναι υπερβολικά περιοριστικό. Στηρίζεται σε μια μονομερή εμμονή της, χωρίς ποτέ να παραθέσει έστω και ένα ευλογοφανές επιχειρήμα για την αγωνία της να την επιβάλει στις εκλεγμένες κυβερνήσεις των κρατών μελών. Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν ελάχιστες έως καθόλου ενδείξεις ότι οι διαγωνισμοί είναι ο οικονομικά αποδοτικότερος τρόπος για την ανάπτυξη των Α.Π.Ε. ειδικά σε αγορές με μικρό «βάθος» όπως είναι η Ελληνική (μικρός μέγεθος αγοράς, λίγοι ενεργοί παίκτες κλπ.). Αντίθετα, η προετοιμασία αποτελεσματικών διαγωνισμών συνεπάγεται τη δέσμευση σημαντικών πόρων εκ των προτέρων με μικρή εγγύηση επιτυχίας.

Για παράδειγμα στην περίπτωση της Βραζιλίας φάνηκε ότι η πτωτική τάση των τιμών δεν είναι εγγυημένη: οι διαγωνισμοί ξεκίνησαν το 2009, οι τιμές έπιασαν το χαμηλό τους τον Δεκέμβριο 2012 και μετά άρχισαν να ανεβαίνουν. Επίσης, η εμπειρία στη Νότια Αφρική δείχνει ότι οι διαγωνισμοί δεν συνεπάγονται απαραίτητα επαρκές επίπεδο ανταγωνισμού⁷. Ανάλογα αρνητικά ήταν τα συμπεράσματα από την εμπειρία της Ιρλανδίας που εφάρμοσε το σύστημα των διαγωνισμών μεταξύ 1996-2005. Συγκεκριμένα, ύστερα από μερικές φαινομενικές επιτυχίες του συστήματος κατά τους πρώτους κύκλους εφαρμογής του που αφορούν μικρή σχετικά ισχύ, τα αποτελέσματα των επόμενων (από το 1997 και μετά) ήταν ένα μεγάλο φιάσκο τόσο όσον αφορά το ρυθμό υλοποίησης των έργων όσο και τις επιδιωκόμενες τιμές⁸,

Σε κάθε περίπτωση, θεωρούμε ότι η Ελλάδα εξαιρείται από την υποχρέωση να χορηγούνται, από 1.1.2017, οι ενισχύσεις για τα νέα έργα Α.Π.Ε. στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, διότι πληροί τα κριτήρια α'-γ' που καθορίζονται στο τρίτο εδάφιο της παρ. 126 των Κατευθυντήριων Οδηγιών. Σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά:

---

⁷ *Tendering models for onshore wind — experiences from abroad*. A study carried out by consultancy IZES for German wind energy association BWE
http://www.izes.de/cms/upload/publikationen/V_UL_20141120_Kiel.pdf

⁸ IWEA Response to the DG Competition Draft Guidelines on Environment and Energy Aid for 2014-2020, 14 February 2014

- α) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μόνον ένα ή πολύ περιορισμένος αριθμός έργων μπορούν να είναι επιλέξιμα· ή
- β) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μία ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών θα οδηγήσει σε υψηλότερα επίπεδα στήριξης (επί παραδείγματι για την αποφυγή στρατηγικής υποβολής προσφορών)· ή
- γ) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μία ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών θα οδηγήσει σε χαμηλά ποσοστά υλοποίησης του έργου.

Προκειμένου να αποδειχθεί ότι πληρούνται στην περίπτωση της Ελλάδας τα κριτήρια αυτά πρέπει να γίνει αναφορά στην πραγματική κατάσταση που επικρατεί στην Ελληνική αγορά σήμερα. Πιο αναλυτικά:

1. Με βάση την Οδηγία 29/2008 περί συμμετοχής των Α.Π.Ε. στην εγχώρια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, το ν.3851/2010 και την ΥΑ Φ1/οικ.19598/11.10.2010 για την επιδιωκόμενη αναλογία εγκατεστημένης ισχύος, ο στόχος για το 2020 είναι 7.500 MW εγκατεστημένης αιολικής ισχύος. Ο δε στόχος για το 2014 ήταν 4.000 MW. Όμως σήμερα η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των αιολικών πάρκων είναι κάτω από 2.100 MW. Επομένως, για να επιτευχθούν οι στόχοι του 2020 πρέπει να εγκαθίστανται ετησίως περίπου 1.100 MW αιολικών πάρκων. Αυτό είναι το ελάχιστο μέγεθος ισχύος που θα πρέπει το κράτος να προκηρύσσει κάθε έτος στο πλαίσιο των πιθανών διαγωνισμών premium⁹.
2. Κατά την περίοδο 2006-2014 ο ετήσιος μέσος όρος εγκατάστασης αιολικής ισχύος στην Ελλάδα ήταν 153MW. Είναι γεγονός ότι υπήρξαν δύο χρονικά σημεία που ο ρυθμός αυτός έτεινε να αυξηθεί και να ξεφύγει από αυτό το τέλμα. Το πρώτο ήταν το 2011, όταν εγκαταστάθηκαν 315MW αιολικών πάρκων. Η συνέχεια όμως δεν επιβεβαίωσε αυτή την τάση κυρίως λόγω της μαζικής στροφής των επενδυτών προς τα φωτοβολταϊκά που εκτοξεύθηκαν κατά τα έτη 2012-2013. Το δεύτερο σημείο ήταν το 2014 όταν αυξήθηκαν κατακόρυφα οι συμβολαιοποιήσεις νέων αιολικών πάρκων τα οποία υλοποιήθηκαν εντός του 2015 με αποτέλεσμα να αναμένεται το έτος αυτό να αποβεί το δεύτερο καλύτερο αιολικό έτος στην Ελλάδα μετά το 2011, ξεπερνώντας σαφώς τον ετήσιο μέσο όρο. Δυστυχώς, τα γενικότερα οικονομικά και πολιτικά προβλήματα κατά το 2015 ανέστειλαν για δεύτερη φορά μέσα σε λίγα χρόνια την ανοδική τάση της αιολικής ενέργειας.

Η παραπάνω σύντομη ανάλυση οδηγεί σε ένα βασικό συμπέρασμα: Το μέχρι σήμερα ισχύον πλαίσιο έχει καθορίσει χονδρικώς ένα επίπεδο ισχύος που μπορεί να θεωρηθεί απόλυτα εφικτό αν διασφαλίζεται επενδυτική, οικονομική και πολιτική σταθερότητα. Αυτό το επίπεδο κυμαίνεται περίξ και λίγο παραπάνω από

---

⁹ Ακόμα και εάν θεωρηθεί ότι ο στόχος για το 2020 μειώνεται υπερβολικά, π.χ. στα 5.000 MW, και πάλι απαιτούνται 580 MW ετησίως.

τον μακροχρόνιο ετήσιο μέσο όρο (153MW). Σε κάθε περίπτωση –ακόμα και όταν η ανάπτυξη έδειξε να επιταχύνεται- το επίπεδο αυτό παρέμεινε πολύ χαμηλότερο σε σχέση με την ανάγκη των 1.100 MW ανά έτος.

3. Όπως αναφέρθηκε βασικός πυλώνας της ανάπτυξης αποδείχθηκε μέχρι σήμερα η επενδυτική, οικονομική και πολιτική σταθερότητα. Ακόμα ειδικότερα βασικός πυλώνας αποδείχθηκε το σύστημα των εγγυημένων τιμών Feed-in Tariffs. Η σημασία αυτού του πυλώνα αναδεικνύεται ακόμα μεγαλύτερη αν αναλογισθούμε την γενικότερη κατάσταση στη χώρα και στον κλάδο: εξαιρετικά δυσμενές οικονομικό περιβάλλον, κλείσιμο τραπεζών, capital controls, ουσιαστική κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος και αδυναμία χρηματοδότησης νέων επενδύσεων, ραγδαία αύξηση της φορολογίας, αναδρομικές μειώσεις τιμών πώλησης στο πλαίσιο του new deal, αυξημένη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων Α.Π.Ε. (τέλος αδειών, εγγυοδοσία και επαπειλούμενο τέλος διακοψιμότητας), εξαιρετικά αυξανόμενο κόστος γραφειοκρατίας κλπ.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο αριθμός των επενδυτών που έχουν τη δυνατότητα και τη βούληση να διερευνήσουν το ενδεχόμενο επένδυσης στις Α.Π.Ε. είναι εξαιρετικά μειωμένος¹⁰. Η διάρθρωση της αγοράς αιολικής ενέργειας στην Ελλάδα υποδεικνύει μια σαφώς μικρή αγορά με χαρακτηριστικά υπερσυγκέντρωσης, η οποία έχει ενταθεί κατά τα τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά κατά τα τελευταία 2,5 έτη, ήτοι από τις αρχές του 2013 έως τον Ιούνιο 2015, το 75% της νέας αιολικής ισχύος εγκαταστάθηκε από τρεις μόνο επενδυτικούς ομίλους (δύο Ελληνικούς και έναν Γαλλικό). Συνολικά μόνο έξι επενδυτές επένδυσαν σε αιολική ισχύ άνω των 10MW.

Ο αριθμός των υποψηφίων επενδυτών αναμένεται να μειωθεί ακόμα περισσότερο εξαιτίας της ανατροπής του πυλώνα των Feed in Tariffs. Συγκεκριμένα, το νέο σύστημα Feed in Premium εκ της φύσεως του περιορίζει τους ενδιαφερόμενους επενδυτές στους μεγάλους ομίλους που έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα να απορροφήσουν τα πρόσθετα ρίσκα και κόστη. Αντίθετα το FiT είχε τουλάχιστον προσελκύσει στην αγορά και πλήθος μικρών

---

¹⁰ Ως απόδειξη της δύσκολης συγκυρίας που οδηγεί σε απροθυμία τους επενδυτές να υλοποιήσουν σήμερα έστω και μικρές επενδύσεις Α.Π.Ε., αποτελεί το γεγονός ότι από τα 242 έργα τα οποία υποχρεούνται σε υποβολή Εγγυητικής Επιστολής στον ΑΔΜΗΕ για τη διατήρηση της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης, δεν υπεβλήθησαν τελικώς εγγυητικές για τα 156 εξ αυτών (δηλαδή ποσοστό 65%). Στους ως άνω παραγωγούς περιλαμβάνονται και ξένες επιχειρήσεις οι οποίες τα τελευταία χρόνια εμφανίζουν τάσεις αποχώρησης από την εγχώρια αγορά. Εξάλλου πλην της μη καταβολής εγγυητικών επιστολών πλήθος επενδυτών δεν θέλησαν να καταβάλουν το προβλεπόμενο ετήσιο Τέλος Διατήρησης Δικαιώματος Κατοχής Άδειας Παραγωγής για τα έργα τους.

παικτών οι οποίοι –κατά το Γερμανικό ή Δανέζικο πρότυπο- επένδυσαν στον κλάδο και που τώρα θα απέχουν.

Σε κάθε περίπτωση, ο μικρός αριθμός των επενδυτών θα οδηγήσει σε επίπεδο εν δυνάμει ισχύος προς εγκατάσταση που θα είναι αρκετά μικρότερο από τον μακροχρόνιο μέσο όρο των 153MW.

Τελικά, πάρα πολύ μικρός αριθμός εν δυνάμει υποψηφίων θα έχουν τη δυνατότητα και τη βούληση να συμμετάσχουν στους διαγωνισμούς (επειδή π.χ. κατόρθωσαν να συνεργαστούν με κάποια χρηματοδοτούσα τράπεζα προσφέροντας προφανώς υψηλές αντεγγυήσεις και αποφάσισαν, προφανώς, να υποστούν το κόστος συμμετοχής).

4. Το πρόβλημα του μικρού αριθμού των ενδιαφερομένων επιτείνεται ακόμα περισσότερο από τα ταμειακά προβλήματα που εμφανίζονται στην Ελληνική ηλεκτρική αγορά και ειδικότερα το πρόβλημα των ανεξόφλητων λογαριασμών με τις συνεπαγόμενες επισφάλειες της Προμήθειας. Το ζήτημα αυτό είναι κρίσιμο διότι η ασφάλεια πληρωμών είναι εξαιρετικά σημαντική για την αξιολόγηση των επενδύσεων. Η αβεβαιότητα αυτή τείνει να γίνει μη διαχειρίσιμη και προφανώς αποτρέπει τους ενδιαφερόμενους. Αφού το κράτος ζητά από υποψήφιους παραγωγούς να επενδύσουν στο πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον του Feed in Premium, θα πρέπει να φροντίσει να εξαλειφτούν οι επισφάλειες της Προμήθειας. Μέχρι να γίνει αυτό, δεν μπορεί να επαυξάνει την ήδη υψηλή αβεβαιότητα μέσω των διαγωνισμών¹¹.

Με βάση τα ανωτέρω αποδεικνύεται ότι:

---

¹¹ Για την αντιμετώπισή του ταμειακού προβλήματος της ηλεκτρικής αγοράς, φορείς των Α.Π.Ε. έχουν προτείνει να διερευνηθεί η δυνατότητα αξιοποίησης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) μέσω του ελληνικού ΜΧΣ για την ενίσχυση του ηλεκτρικού συστήματος, κατά τα πρότυπα της ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος. Αυτό πιθανόν να μπορεί να συμβεί με μεταφορά του συνόλου του ελλείμματος, περιλαμβανομένων των επισφαλειών της Προμήθειας, στους Διαχειριστές, άμεση τιτλοποίησή του και κάλυψη των εκδιδόμενων τίτλων από το Μηχανισμό ή γενικότερα τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς θεσμούς. Ειδικά σήμερα, όπου στο πλαίσιο του Μνημονίου III έχουν δεσμευθεί 25 δις ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και κατά τα δημοσιεύματα φαίνεται ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν στο σύνολό τους, είναι ευκαιρία για την παρούσα Κυβέρνηση να διαπραγματευθεί της διάθεση ενός μικρού μέρους αυτών των πόρων για την «ανακεφαλαιοποίηση» του άλλου στρατηγικού πυλώνα της οικονομίας που είναι η ηλεκτρική αγορά.

Λεπτομέρειες για την πρόταση αυτή μπορεί να αναζητηθούν στο Πλαίσιο Δράσεων που πρότεινε η ΕΛΕΤΑΕΝ τον Ιούνιο 2015

http://eletaen.gr/wp-content/uploads/2015/04/PLAISIO-DRASEON_BASIKO-KEIMENO-THESEON-ELETAEN-APRIL-2015.pdf

- α) **Πληρείται το πρώτο κριτήριο** αφού ελάχιστα έργα θα υποστηρίζονται από υποψήφιους επενδυτές που θα πληρούν τα κριτήρια συμμετοχής και επιλεξιμότητας για τους διαγωνισμούς.
- β) **Πληρείται επίσης το δεύτερο κριτήριο.** Συγκεκριμένα, η εικόνα που διαμορφώνεται περιλαμβάνει υψηλές ανάγκες για εγκατάσταση αιολικής ισχύος και χαμηλό ενδιαφέρον για την υλοποίηση των επενδύσεων. Μια τέτοια ισορροπία υψηλής ζήτησης και χαμηλής προσφοράς και επομένως μειωμένου ανταγωνισμού, προφανώς πιέζει εξαιρετικά ανοδικά τις τιμές στους πιθανούς διαγωνισμούς.

Στην ίδια λογική, οι λίγοι ιδιώτες παραγωγοί που θα τολμήσουν να λάβουν μέρος στη διαγωνιστική διαδικασία θα προσφέρουν πολύ υψηλές τιμές, δεδομένου ότι σε περίπτωση αποτυχίας δεν θα υπάρχει ουσιαστική συνέπεια για τους ίδιους, αφού ούτως ή άλλως δεν είχαν με τα τρέχοντα δεδομένα την κατ' αρχήν βούληση να υλοποιήσουν τα έργα τους. Από την άλλη, αν πετύχουν, αυτό θα συμβεί με αρκετά υψηλή τιμή που θα τους εξασφαλίσει αυξημένες αποδόσεις.

Τέλος, ο μικρός αριθμός των υποψηφίων ευνοεί πρακτικές στρατηγικής υποβολής προσφορών.

- γ) **Πληρείται και το τρίτο κριτήριο**, όχι εξαιτίας του φόβου χαμηλών τιμών – αφού κάτι τέτοιο δεν υφίσταται όπως εξηγήθηκε- αλλά εξαιτίας του γεγονότος ότι το αυξημένο κόστος των διαγωνισμών για τους συμμετέχοντες σε συνδυασμό με το αυξημένο ρίσκο στο οποίο ούτως ή άλλως θα είναι εκτεθειμένοι οι επενδυτές ακόμα και εάν επιτύχουν στο διαγωνισμό, περιορίζει ακόμα περισσότερο τα έργα που θα συμμετάσχουν και που άρα θα μπορούσαν να υλοποιηθούν. Είναι βέβαιο ότι ο ρυθμός υλοποίησης επενδύσεων θα καταρρεύσει εξαιτίας των διαγωνισμών σαφώς κάτω από το σημερινό επίπεδο των υλοποιήσεων και πολύ κάτω από τον ρυθμό που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων.

5.1.2. Πρόσθετα επιχειρήματα

Επιπροσθέτως των ανωτέρω, αναφέρονται τα ακόλουθα πρόσθετα επιχειρήματα πιο γενικού χαρακτήρα που υποστηρίζουν τη θέση του γιατί δεν θα πρέπει να γίνονται διαγωνισμοί:

1. Με το ν. 4254/2014 υπήρξε μια σημαντική μείωση των τιμών πώλησης της ενέργειας από Α.Π.Ε. Η περικοπή αυτή εξαφάνισε και τα ελάχιστα περιθώρια ικανοποιητικών αποδόσεων που υπήρχαν με το προηγούμενο επίπεδο αποζημιώσεων. Στην πραγματικότητα, όπως ήδη εξηγήθηκε ανωτέρω, το σημερινό επίπεδο αποδόσεων είναι κάτω από το δίκαιο και εύλογο μέτρο. Επομένως, ο στόχος των χαμηλότερων τιμών τον οποίο –θεωρητικά- εξυπηρετούν οι διαγωνισμοί έχει ήδη επιτευχθεί.

2. Όπως ήδη εξηγήθηκε το νέο σύστημα Feed in Premium εκ της φύσεως του περιορίζει τους ενδιαφερόμενους επενδυτές στους μεγάλους ομίλους. Όμως, η επανάκαμψη της Ελληνικής αγοράς έχει –τουλάχιστον κατά τα προσεχή χρόνια- ανάγκη και των μικρών και μεσαίων επενδυτών. Η ύπαρξη τους επίσης επιβάλλεται από πολιτικούς, αναπτυξιακούς και κοινωνικούς λόγους όπως και για λόγους δημοκρατικής λειτουργίας του ενεργειακού συστήματος. Οι μικροί και μεσαίοι αυτοί επενδυτές, που έχουν την επιφάνεια να επενδύσουν σε έργα με περισσότερες από 6 ανεμογεννήτριες, ήδη θα εκτεθούν σε μια αυξημένη αβεβαιότητα λόγω του συστήματος Feed in Premium. Δεν υπάρχει περίπτωση να μπορέσουν να αντέξουν και τους πρόσθετους κινδύνους που συνεπάγονται οι διαγωνισμοί. Η αποφυγή των διαγωνισμών διατηρεί την ελπίδα να μπορέσουν – κάποιοι εξ αυτών- να ισχυροποιηθούν κάπως ώστε να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στη νέα ανταγωνιστική αγορά.
3. Η Ελλάδα σε μια πενταετία απώλεσε το 25-30% του ΑΕΠ της. Μόνη ελπίδα επιτυχίας του Προγράμματος (Μνημόνιο ΙΙΙ) είναι η ανάκαμψη μέσω επενδύσεων. Η ενέργεια (μαζί με τον τουρισμό και ίσως τη γεωργία) είναι ένας από τους ελάχιστους τομείς στους οποίους η χώρα μπορεί να προσδοκά να ελκύσει επενδύσεις. Η παράμετρος αυτή δεν μπορεί να αγνοηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που - τέλος πάντων – ως εκπρόσωπος των δανειστών και εταιρών έχει αυξημένο ενδιαφέρον να δει τον Μνημόνιο να πετυχαίνει. Προφανώς κάθε επιλογή που σε αυτό το περιβάλλον, αυξάνει την επενδυτική αβεβαιότητα, απομακρύνει αυτό το στόχο. Και οι διαγωνισμοί είναι μια τέτοια επιλογή.
4. Ένας πολύ συγκεκριμένος και σπουδαίος λόγος, που καθιστά απαγορευτικούς τους διαγωνισμούς ειδικά για την αιολική ενέργεια στην Ελλάδα σχετίζεται με την αναγκαιότητα της γεωγραφικής διασποράς της. Συγκεκριμένα, το αιολικό δυναμικό εντοπίζεται κυρίως στην ανατολική χώρα. Εάν υποθέσουμε –χάριν της συζητήσεως- ότι θα λειτουργήσουν και στην πράξη όλα τα επί χάρτου σχεδιασμένα επιχειρήματα υπέρ των διαγωνισμών, το αναμενόμενο αποτέλεσμα είναι όλη η ανάπτυξη να συγκεντρωθεί στις λίγες περιοχές με ικανοποιητικό αιολικό δυναμικό αφού κανείς υποψήφιος δεν θα διακινδυνεύει την αποτυχία συμμετέχοντας στο διαγωνισμό με έργα σε άλλες περιοχές. Η υπερσυγκέντρωση αυτή σε λίγες περιοχές της ανατολικής χώρας έχει προφανείς αρνητικές συνέπειες σε πολλαπλά επίπεδα:
  - Δεν επιτυγχάνεται γεωγραφική διασπορά της παραγόμενης ενέργειας με αποτέλεσμα μικρότερη εγγυημένη ισχύ, δυσκολότερο καθημερινό προγραμματισμός του συστήματος και αυξημένες απώλειες δικτύων.
  - Δεν επιτυγχάνεται ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη με αποτέλεσμα τα οικονομικά, αναπτυξιακά και κοινωνικά οφέλη να εντοπίζονται σε λίγες περιοχές.

- Οι τοπικές δομές εξουσίας των λίγων αυτών περιοχών θα κληθούν να διαχειριστούν πολιτικά και κοινωνικά έναν αυξημένο φόρτο επενδύσεων (και μάλιστα με όρους αποκλειστικότητας) με συνέπειες τόσο για τα θέματα τοπικής αποδοχής όσο και για τις σχέσεις των εξουσιών αυτών με τις επενδύσεις.

5.1.3. Συμπέρασμα

Η Ελληνική κυβέρνηση πρέπει να εξηγήσει με σταθερότητα και συνέπεια τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους η χώρα πρέπει να εξαιρεθεί από την υποχρέωση των διαγωνισμών.

Για όλους αυτούς τους λόγους δεν έχει νόημα ο διαγωνισμός που θα γίνει το 2016 για το 5% της προσδοκώμενης ισχύος Α.Π.Ε. της περιόδου 2015-2016, να αφορά την αιολική ενέργεια.

5.2. Τι θα γίνει όταν και αν πάψουν να πληρούνται τα κριτήρια

Με δεδομένο ότι οι Κατευθυντήριες Οδηγίες ορίζουν για το 2016 υποχρεωτικό διαγωνισμό για το 5% της προσδοκώμενης ισχύος του 2015-2016, θα πρέπει αυτός να σχεδιασθεί κατάλληλα και να διακρίνεται από μερικά βασικά χαρακτηριστικά ώστε να μειώνεται η αβεβαιότητα και να διασφαλίζεται η επενδυτική ασφάλεια, η διαφάνεια και η ισοτιμία.

Περαιτέρω υπάρχει το –απίθανο ομολογουμένως- ενδεχόμενο να πάψουν κάποια στιγμή να πληρούνται τα παραπάνω κριτήρια που αναλύθηκαν στην παρ. 5.1, επειδή τα πράγματα θα βελτιωθούν ανέλπιστα καλά και γρήγορα, η ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας θα εκτοξευθεί δείχνοντας δυναμική προσέγγιση του στόχου και η κατάσταση της οικονομίας και των τραπεζών θα βρεθεί σε τόσο καλή κατάσταση που θα πυροδοτήσει ένα τεράστιο επενδυτικό ενδιαφέρον. Όταν επισυμβούν αυτά, η Ελλάδα θα μπορεί να προχωρήσει στην προκήρυξη διαγωνισμών για το premium των νέων –τότε- επενδύσεων Α.Π.Ε.

Οι βασικοί πυλώνες για τους –μη πιθανούς- μελλοντικούς διαγωνισμούς και αναλόγως για τον διαγωνισμό του 2016, προτείνονται ως εξής:

1. Οι διαγωνισμοί πρέπει να διαφοροποιούνται ανά τεχνολογία δεδομένων των διαφορετικών χαρακτηριστικών και του επιπέδου ανάπτυξής τους.
2. Πρέπει να είναι πολύ συχνοί –τουλάχιστον ανά 4μηνο- και το πρόγραμμά τους να είναι εκ των προτέρων ανακοινωμένο σε προκαθορισμένες σταθερές ημερομηνίες π.χ. την 10^η Φεβρουαρίου, τη 10^η Ιουνίου και την 10^η Οκτωβρίου κάθε έτους (ή την επομένη εργάσιμη εάν συμπίπτει με αργία).
3. Οι διαγωνισμοί να είναι αποκλειστικά ηλεκτρονικοί.

4. Αποκλειστικό κριτήριο του διαγωνισμού θα είναι το ζητούμενο strike price. Προτείνεται να μην τεθεί ανώτατο όριο. Αν όμως τεθεί, τότε αυτό πρέπει να είναι αρκετά υψηλότερο π.χ. κατά 25%, από το αντίστοιχο διοικητικά καθοριζόμενο strike price.
5. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και όλες οι λεπτομέρειες του κάθε διαγωνισμού να είναι καθορισμένοι άπαξ και εξ αρχής ώστε να μην αλλάζουν από διαγωνισμό σε διαγωνισμό. Προτείνεται προϋπόθεση για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό είναι ο σταθμός Α.Π.Ε. να διαθέτει άδεια εγκατάστασης και να μην έχει τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία.
6. Η άδεια εγκατάστασης θα πρέπει να έχει ληφθεί έως 10 ημέρες πριν το διαγωνισμό ήτοι θα πρέπει να έχει υποβληθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα την 1^η Φεβρουαρίου, την 1^η Ιουνίου και την 1^η Οκτωβρίου κάθε έτους (ή την επομένη εργάσιμη εάν συμπίπτει με αργία). Μαζί θα αναρτώνται και όποια άλλα, απλά, δικαιολογητικά απαιτούνται (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα κλπ.). Ο φορέας του διαγωνισμού θα ελέγχει τα δικαιολογητικά και θα ανακοινώνει ηλεκτρονικά εντός 6 ημερών τις επιχειρήσεις που είναι επιλέξιμες να συμμετάσχουν χορηγώντας τους μοναδικό μυστικό κωδικό. Την ημέρα του διαγωνισμού, όσες από τις επιλέξιμες επιχειρήσεις το επιθυμούν θα συνδέονται την προκαθορισμένη ώρα στο σύστημα και θα υποβάλουν την προσφορά τους (το ζητούμενο strike price) μαζί με ηλεκτρονικό αντίγραφο εγγυητικής επιστολής που θα πρέπει να είναι σχετικά μικρή (το πρωτότυπο της οποίας θα υποχρεούνται να υποβάλουν την επόμενη εργάσιμη ημέρα).
7. Τα αποτελέσματα θα ανακοινώνονται αυτόματα και αυθημερόν. Την ίδια ημέρα θα δημοσιοποιούνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα όλα τα υποβληθέντα δικαιολογητικά ώστε να είναι προσβάσιμα από όλους όσους συμμετείχαν.
8. Ενστάσεις θα μπορούν να υποβάλλονται αποκλειστικά εντός 5 ημερών, μόνο από όσους συμμετείχαν στο διαγωνισμό και η προσφορά τους έγινε τυπικώς αποδεκτή αλλά δεν επελέγη και μόνο εναντίον άλλων προσφορών που επελέγησαν. Οριστική απόφαση επί των ενστάσεων θα λαμβάνεται εντός 20 ημερών. Εάν η ένσταση απορριφθεί και υπάρξει δικαστική αίτηση ακύρωσης της απόφασης απόρριψης η οποία γίνει τελικά αποδεκτή, μοναδική συνέπεια θα είναι να διευρύνεται η λίστα των επιτυχόντων έτσι ώστε να επιλεγούν και οι προσφορές που θα επιλεγόντουσαν εάν δεν είχε γίνει αποδεκτή η προσφορά εναντίον της οποίας υποβλήθηκε η τελικώς ευδοκιμήσασα ένσταση. Ρητώς να οριστεί ότι δεν επέρχεται καμία συνέπεια ως προς την επιλεγείσα προσφορά την οποία αφορούσε η ένσταση. Ρητώς επίσης να οριστεί ότι δεν χωρούν ασφαλιστικά μέτρα εναντίον των αποφάσεων της επιτροπής.
9. Μετά την απόφαση της επιτροπής επί των πιθανών ενστάσεων η κάθε επιχείρηση που επιλέχθηκε θα πρέπει να προσκομίσει μια εγγυητική επιστολή ικανού ύψους και θα έχει 42 μήνες εντός των οποίων πρέπει να θέσει σε δοκιμαστική λειτουργία τον σταθμό. Διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η νομοθεσία για τη διάρκεια της άδειας εγκατάστασης και των προϋποθέσεων παρατάσεων της παραμένει σε ισχύ και εφαρμόζεται ως έχει έως ότου ο φορέας επιλεγεί σε διαγωνισμό, με την ακόλουθη αλλαγή: εφόσον ο φορέας δεν έχει επιλεγεί ήδη σε κάποιον διαγωνισμό, η διάρκεια ισχύος της άδειας εγκατάστασης άρχεται από τη στιγμή που θα ολοκληρωθεί ο πρώτος διαγωνισμός που θα προκηρυχτεί μετά την έκδοσή της.
  - Από τη στιγμή που ο φορέας επιλεγεί σε ένα διαγωνισμό που συμμετείχε, τότε οι σχετικές διατάξεις για τη διάρκεια της άδειας εγκατάστασης παύουν να ισχύουν, και ο χρόνος διάρκειάς της ταυτίζεται με την προθεσμία υλοποίησης του έργου (42 μήνες).
  - Εφόσον εκδοθεί μια άδεια εγκατάστασης και αυτή λήξει χωρίς ο φορέας της να έχει επιλεγεί σε διαγωνισμό, τότε ο φορέας δεν έχει πλέον δικαίωμα να συμμετάσχει σε διαγωνισμούς (παρά μόνο εάν εκδοθεί νέα άδεια εγκατάστασης εφόσον επιτρέπεται κατά τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας).
10. Ο φορέας του έργου που θα έχει επιλεγεί σε ένα διαγωνισμό, έχει δικαίωμα να τροποποιήσει οποιαδήποτε άδεια της επένδυσης σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας χωρίς αυτό να έχει οποιαδήποτε συνέπεια στο αποτέλεσμα του διαγωνισμού στον οποίο πέτυχε υπό την προϋπόθεση ότι η εγκατεστημένη ισχύς του σταθμού δεν αυξάνεται περισσότερο από 10% σε σχέση με την ισχύ για την οποία συμμετείχε στο διαγωνισμό και επιλέχθηκε. Οι τροποποιήσεις αυτές δεν επιφέρουν αλλαγή στην προθεσμία των 42 μηνών.
11. Ένα έργο που συμμετείχε σε διαγωνισμό και επελέγη, δεν μπορεί να συμμετάσχει σε επόμενους διαγωνισμούς.
12. Με δεδομένο ότι οι διαγωνισμοί θα είναι τόσο συχνοί όσο προτείνεται, θα μπορούσε η εκκαθάριση τους να γίνεται με το σύστημα Pay as Clear (PAC). Αναμένεται ότι με τον τρόπο αυτό, οι υποψήφιοι θα τείνουν να αποκαλύπτουν το αληθινό κόστος τους αφού θα προσδοκούν ότι κάποιος άλλος ακριβότερος θα ορίσει την τιμή. Πάντως και το Pay as Bid (PAB) είναι εξίσου εύλογη επιλογή, παρόλο που μάλλον θα ωθήσει τον κάθε υποψήφιο να προσφέρει υψηλότερα από όσο θα έπραττε εάν εφαρμοζόταν το PAC αλλά μπορεί να οδηγήσει σε φθηνότερο συνολικό αποτέλεσμα. Αυτονόητα, αν οι διαγωνισμοί απέχουν πολύ χρόνο ο ένας από τον άλλο και αφορούν πολύ μεγάλο όγκο ισχύος, θα πρέπει να εφαρμοσθεί το σύστημα PAB.

Ειδικά σημειώνεται ότι εάν ποτέ συντρέξουν οι λόγοι να πραγματοποιηθούν διαγωνισμοί και για την αιολική ενέργεια, τότε αυτοί που θα αφορούν το ΕΔΣ θα πρέπει να οργανωθούν σε δύο διακριτές γεωγραφικές ομάδες (χονδρικός δυτική - ανατολική χώρα) με διαφορετικές τιμές στην κάθε μία για τους λόγους που εξηγήθηκαν στο σημείο 5.1.2.4 ανωτέρω.

6. Σύνοψη πρότασης

Θέμα	Πρόταση
Μηχανισμός	Σύστημα μεταβλητού περιθωρίου πριμοδότησης με μονόδρομες πληρωμές (variable feed-in premium with one-way payments).
Εξαιρέσεις	Οι προβλεπόμενες από τις ΕΕΑΓ (αιολικά πάρκα 3 MW ή 3 ΑΓ) και τα αιολικά πάρκα σε ΜΔΝ
Τιμή αναφοράς (reference price)	Η ωριαία Οριακή Τιμή Αποκλίσεων με κατώφλι προστασίας το ωριαίο Μέσο Μεταβλητό Κόστος των Θερμικών Σταθμών (ΜΜΚΘΣ) που λειτούργησαν κάθε ώρα.
Τιμή στόχος ή εξάσκησης (strike price)	Διοικητικά καθορισμένη σε επίπεδο για το 2016 ελαφρά αυξημένο της σημερινής τιμής πώλησης της ενέργειας όπως καθορίζεται από τους ν.3851/2010 και 4254/2014.
Επενδυτική ασφάλεια	Προτείνεται να καθορισθεί από τώρα ένας φορέας (που ενδείκνυται να είναι ο ΛΑΓΗΕ) ο οποίος, όταν λειτουργήσει ο νέος σχεδιασμός της ηλεκτρικής αγοράς, θα λειτουργεί ως aggregator of last resort τον οποίο τα νέα έργα που θα ενταχθούν στο FIP μέχρι την έναρξη λειτουργίας της νέας αγοράς, θα μπορούν να επιλέξουν ώστε να μη θίγεται η συνολική αποζημίωσή τους.
Μεταβατικές διατάξεις	Η νέα νομοθεσία να μην περιέχει αναδρομικές διατάξεις. Όσα έργα έχουν αποδεχθεί την οριστική προσφορά σύνδεσης και έχουν καταθέσει εγγυητική επιστολή έως την 31.12.2015 παραμένουν στον μηχανισμό FIT.
Χρηματοδότηση	Διακριτός τρόπος χρηματοδότης της ενίσχυσης των έργων που παραμένουν σε FiT και των νέων έργων που εντάσσονται στον μηχανισμό FIP. Το κόστος του premium να ενσωματωθεί στο κόστος των Προμηθευτών.
Διαγωνισμοί	Όχι, διότι πληρούνται τα κριτήρια που θέτουν οι ΕΕΑΓ